

گواهی انحصار وراثت و مراحل اخذ آن

انحصار وراثت چیست؟

هنگامی که فردی فوت میکند، دارایی، اموال و بدهی وی به ورثه آن مرحوم منتقل میشود. انحصار وراثت به معنای تقسیم ترکه‌ی متوفی بین وراث متوفی است. در صورتی که هر یک از ورثه بخواهد، سهم الارث خود را مطالبه کند، باید نسبت به اخذ گواهی انحصار وراثت اقدام کند تا منحصر بودن ورثه در ارث بردن از متوفی و میزان سهم الارث هر یک از ورثه در دادگاه بررسی و اثبات گردد.

گواهی انحصار وراثت چیست؟

گواهی انحصار وراثت، گواهی مبنی بر لیست تمامی وراث متوفی و میزان سهم الارث آنهاست. اولین کاری که ورثه پس از فوت شخص متوفی باید انجام دهد، اخذ گواهی انحصار وراثت است. زیرا هر یک از ورثه جهت انجام هر اقدام حقوقی نظیر تقسیم ارث، انتقال ترکه، دریافت مستمری تأمین اجتماعی، انتقال سهام بورسی و ... در ادارات دولتی، بانکها، دفاتر اسناد رسمی، سازمان تأمین اجتماعی و ... نیازمند گواهی انحصار وراثت هستند. گواهی انحصار وراثت، توسط شورای حل اختلاف آخرین محل سکونت فرد متوفی صادر می‌گردد.

گواهی حصر ورثه، گواهی انحصار ورثه، گواهی حصر وراثت، اسامی دیگر انحصار وراثت هستند...

انواع گواهی انحصار وراثت:

گواهی انحصار وراثت به دو دسته گواهی انحصار وراثت محدود و گواهی انحصار وراثت نامحدود تقسیم میگردد. تمایز این دستهها به دارایی و اموال متوفی بستگی دارد.

بر اساس بخشنامه شماره ۳۸۳۸۴ مورخ ۰۷/۰۷/۱۳۹۹ وزارت دادگستری، در صورتی که کل ارزش ماترک متوفی از ۵۰ میلیون تومان کمتر باشد، گواهی انحصار وراثت محدود کفایت میکند. برای اخذ گواهی انحصار وراثت محدود نیازی به انتشار آگهی در روزنامه نیست و پس از یک هفته از زمان درخواست، گواهی انحصار وراثت محدود صادر میگردد.

دسته دیگر، گواهی انحصار وراثت نامحدود است. چنانچه متوفی دارای اموال منقول و غیر منقول باشد، ورثه نیازمند اخذ گواهی انحصار وراثت نامحدود هستند. در گواهی انحصار وراثت نامحدود، به منظور اطمینان حاصل کردن اینکه به غیر از لیست افراد تعیین شده به عنوان ورثه، ورثه دیگری وجود ندارد، شورای حل اختلاف اقدام به انتشار آگهی در روزنامه میکند. چنانچه پس از

گذشت یک ماه از تاریخ انتشار آگهی، شخصی اعتراض نکند و ادعای ذینفع بودن نداشته باشد، گواهی انحصار وراثت نامحدود صادر میشود.

چه کسانی مجاز به درخواست صدور گواهی انحصار وراثت هستند؟

هر یک از وراث متوفی و یا اشخاص ذینفع در اموال متوفی، دارای صلاحیت درخواست صدور گواهی انحصار وراثت هستند. در صورتی که وراث متعدد باشند، حضور تمام ورثه جهت انحصار وراثت الزامی نیست و اقدام یکی از وراث جهت صدور گواهی انحصار وراثت کفایت میکند و یا حتی میتوانید کل کار را به یک وکیل دادگستری بسپارید.

مراحل انحصار وراثت:

• دریافت گواهی فوت:

اولین قدمی که شما برای دریافت گواهی انحصار وراثت باید طی کنید، دریافت گواهی فوت است. برای اینکار یکی از وراث و یا وکیل ایشان باید به همراه شناسنامه و کارت ملی متوفی به ثبت احوال مراجعه کرده و درخواست صدور گواهی فوت کند.

طبق ماده ۲۲ قانون ثبت احوال، وفات هر شخصی اعم از ایرانی یا خارجی و همچنین نوزادی که مرده متولد شود و یا بلافاصله پس از تولد بمیرد، باید به مأمور یا نماینده ثبت احوال اعلام گردد. وفات ایرانیان در خارج باید به مأموران کنسولی محل اقامت آنها، یا به نزدیکترین مأموران کنسولی ایران و یا به سازمان ثبت احوال ایران اعلام گردد.

اطلاعات مربوط به فوت اشخاص، اعم از علت فوت و تاریخ فوت در سیستم الکترونیکی یکپارچه اداره ثبت احوال قرار میگیرد.

بدین ترتیب با مراجعه به سازمان ثبت احوال و استعلام در سامانه مذکور، شناسنامه و کارت ملی متوفی توسط نماینده ثبت احوال باطل شده و گواهی فوت صادر میگردد و به یکی از اعضای خانواده یا وکیل ایشان، مالک مکانی که متوفی در آن فوت شده، کارکنان قبرستان و یا مأموران انتظامی تحویل داده میشود.

• دریافت فرم استشهادیه گواهی انحصار وراثت:

برای تهیه فرم استشهادیه گواهی انحصار وراثت، یکی از وراث و یا وکیل انحصار وراثت به شورای حل اختلاف محل سکونت متوفی مراجعه کرده و تقاضای دریافت فرم استشهادیه انحصار وراثت میکند. در این فرم باید لیست تمامی وراث و همچنین نسبت آنها با متوفی ذکر گردد.

• تأیید وراث

مرحله سوم انحصار وراثت، تأیید وراثت متوفی است. در این مرحله به همراه دو شاهد که تمامی وراثت را می‌شناسد به دفتر اسناد رسمی مراجعه کرده و فرم استشهادیه که لیست وراثت در آن یادداشت شده است و همچنین سایر مدارک از قبیل گواهی فوت، اصل و کپی شناسنامه متوفی، اصل و کپی شناسنامه و کارت ملی همه وراثت را به دفتر اسناد رسمی ارائه می‌کنیم. سپس شاهدان با امضا استشهادیه انحصار وراثت، وراثت متوفی را به صورت رسمی و قانونی تأیید می‌کنند و دفتردار شهادت نامهای برای انحصار وراثت تنظیم می‌کند. در مرحله بعدی به همراه این شهادت نامه برای اخذ گواهی انحصار وراثت به شورای حل اختلاف مراجعه نمایید.

• تهیه لیست اموال و مالیات بر ارث:

برای دریافت گواهی انحصار وراثت فردی که قبل از سال ۱۳۹۵ فوت شده است، لازم است قبل از مراجعه به شورای حل اختلاف مفاسد حساب مالیات بر ارث دریافت شود.

برای این کار، باید لیستی از اموال منقول و غیر منقول متوفی تهیه شود و یکی از وراثت و یا وکیل ایشان برای مشخص کردن مالیات بر ارث به ادارهی دارایی مراجعه نماید.

مالیات بر ارث، بر اساس نسبت هر یک از وراثت با شخص متوفی مشخص میگردد .

با دریافت رسید تعیین مالیات بر ارث از اداره دارایی، میتوانید برای ادامه مراحل اخذ انحصار وراثت به شورای حل اختلاف مراجعه کنید.

• مراجعه به شورای حل اختلاف جهت اخذ گواهی انحصار وراثت:

در مرحله نهایی انحصار وراثت، یکی از وراثت یا وکیل ایشان به همراه مدارک مورد نیاز که در بخش بعدی ذکر میشود، به شورای حل اختلاف مراجعه کرده و پس از ثبت نام در سامانه ثنا، تقاضای اخذ گواهی انحصار وراثت می‌کند.

پس از زمان تقریبی یک هفته برای گواهی انحصار وراثت محدود و یک ماه برای گواهی انحصار وراثت نامحدود، میتوانید گواهی انحصار وراثت خود را دریافت نمایید.

توجه: در صورتی که در مدت زمان تعیین شده، گواهی شما صادر نشود، احتمالاً دچار نقص مدرک شده است. که با رفع آن میتوانید نسبت به اخذ گواهی انحصار وراثت خود اقدام نمایید.

مدارک مورد نیاز برای اخذ گواهی انحصار وراثت:

- گواهی فوت متوفی

- شناسنامه و کارت ملی متوفی
- مفاسد حساب مالیات بر ارث (فوت قبل از سال ۱۳۹۵)
- استشهادیه محضری انحصار وراثت
- ارائه لیستی از تمام داراییهای متوفی
- شناسنامه و کارت ملی متقاضی
- شناسنامه و کارت ملی سایر ورثه
- عقدنامه یا رونوشت آن
- وصیتنامه متوفی (در صورت وجود)